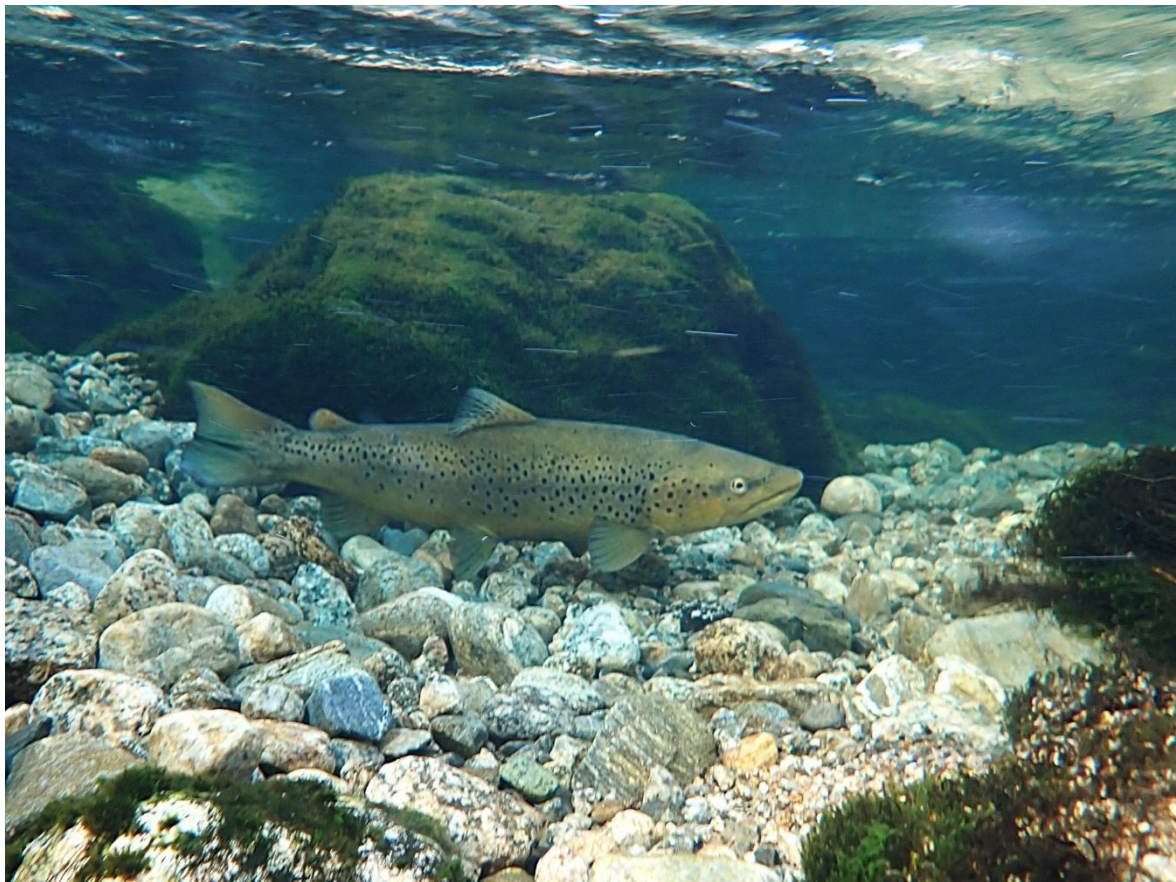

NORCE Norwegian Research Centre AS
www.norceresearch.no

Fiskebiologiske undersøkelser i Storelva og Nordelva – Løypemelding for aktiviteter i 2025

Helge Skoglund

Sjøaure på utlagt gytegrus under drivtellingene i Storelva høsten 2025.

1. Bakgrunn og hensikt

Som en del av det pågående undersøkelsesprogrammet NORCE LFI utfører på oppdrag fra Saudefaldene, ble det høsten 2025 utført habitattiltak, ungfiskundersøkelser og telling av gytefisk i Storelva og Nordelva. Arbeidet utføres som en del av en tiltaksplan for å kartlegge status for fiskebestandene og utføre ulike tiltak for å styre den naturlige rekrutteringen av laks og sjøaure i Saudaelvene. Her følger en kort løypemelding over resultatene fra årets undersøkelser. En nærmere beskrivelse av resultatene, sammen med de øvrige resultatene i prosjektet, vil bli presentert i en mer utfyllende sluttrapport våren 2026.

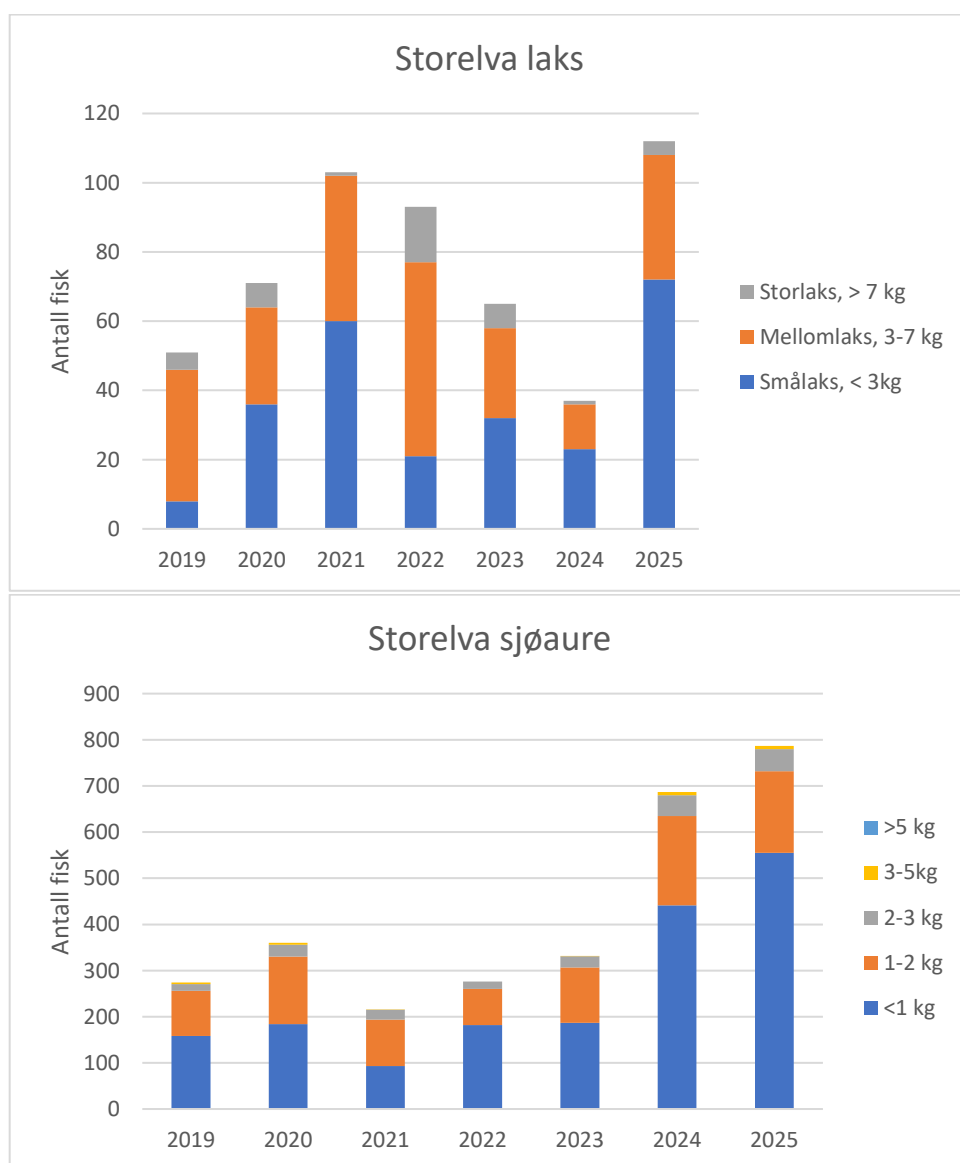
2. Gytefisktellinger

Det ble utført telling av gytefisk ved drivtelling den 26. (Nordelva) og 27. oktober 2025 (Storelva). I Storelva ble det observert 112 laks og 787 gytefisk av sjøaure, mens det i Nordelva ble talt 46 laks og 291 sjøaure. En oversikt over antall og størrelsesfordeling for gytebestandene av laks og sjøaure i Storelva og Nordelva i årene 2019-2025 er vist i Figur 1 og Figur 2, samt i Tabell 1 og Tabell 2. I begge elvene ble det registrert flere gytefisk av laks i 2025 enn i det foregående året, og i Storelva er gytebestanden av laks den høyeste i antall siden tellingene startet i 2019. I begge elvene var det en klar overvekt av smålaks.

For sjøaure er gytebestanden den høyeste som er registrert siden tellingen startet i 2019 for begge elvene, og viser at sjøaurebestanden har hatt en markant økning i begge elvene i perioden. I tillegg til gytefisk av sjøaure oppgitt i Tabell 1 og Tabell 2, ble det observert 130 blenkjer (dvs små, umodne sjøaurer) i Storelva og 10 blenkjer i Nordelva.

Det var i 2025 stengt for fiske etter laks i Storelva, mens det i Nordelva var åpent for fiske etter laks for barn og unge under 18 år, og med en totalkvote på 10 laks. Det ble ifølge <https://fangstrapp.no/Fylke> tatt totalt 6 laks med en totalvekt på 11 kg i Nordelva i 2025.

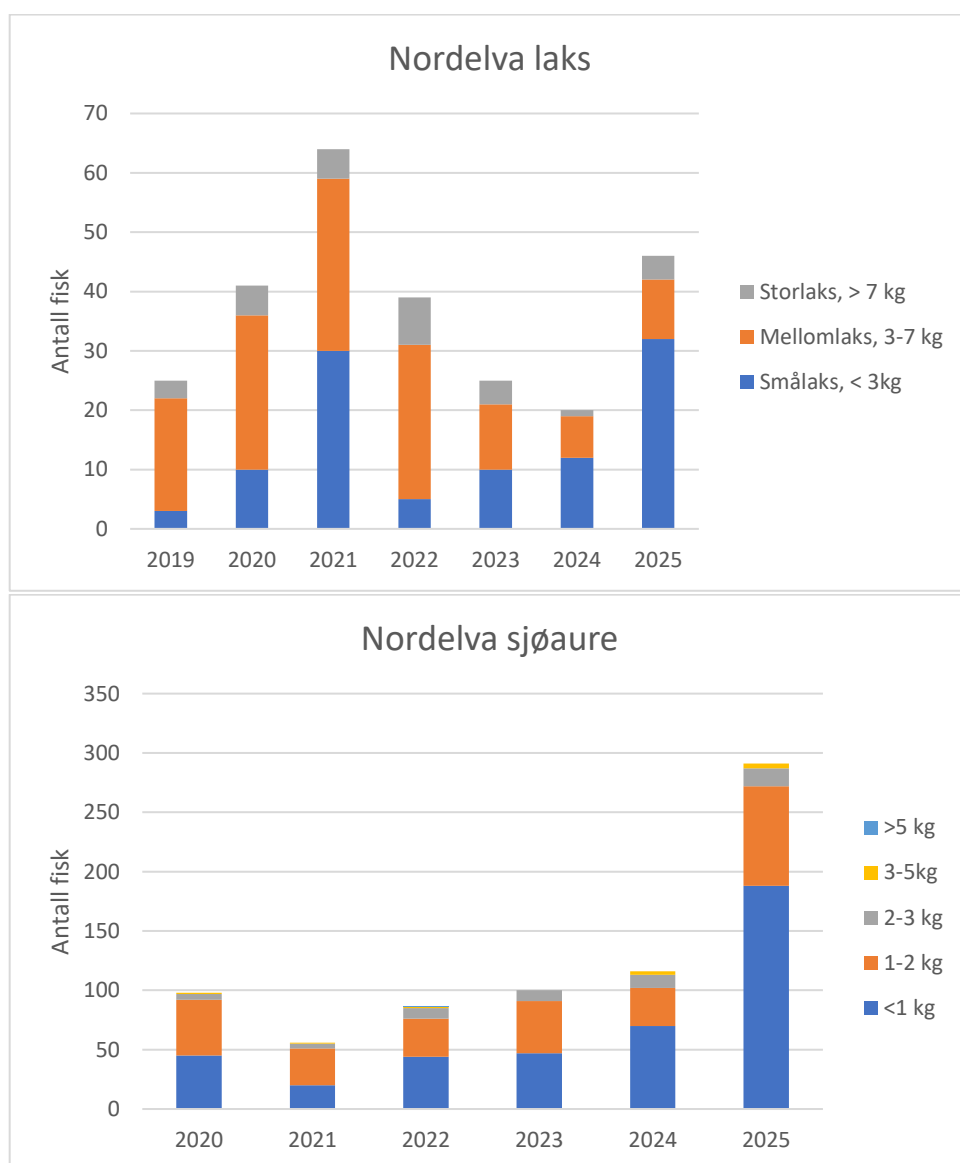
Det ble også utført en telling i Risvollelva den 26. oktober 2025, og det ble da registrert 33 sjøaure og 4 blenkjer. Vannføringen var svært lav under tellingen, og det er mulig at noe fisken kan ha stått i sjøen for deretter å vandre opp og gyte ved vannføringsøkninger. Dette er en vanlig atferd for sjøaure i mindre elver, og det er derfor mulig at gytebestanden er større enn det som kommer frem i tellingen.

Figur 1. Oversikt over antall laks og sjøaure registrert ved drivtelling i Storelva om høsten i årene 2019-2025.

Tabell 1. Resultater fra drivtelling av gytefisk i Storelva i årene 2019-2025.

År	Sjøaure					Laks			Tot.
	<1 kg	1-2 kg	2-3 kg	>3 kg	Tot.	<3 kg	3-7 kg	>7 kg	
2019	158	98	15	3	274	8	38	5	51
2020	184	146	26	4	360	36	28	7	71
2021	93	101	21	1	201	60	42	1	103
2022	182	78	16	0	276	21	56	16	93
2023	187	120	24	1	332	32	26	7	65
2024	441	194	45	7	687	23	13	1	37
2025	555	117	48	7	787	72	36	4	112

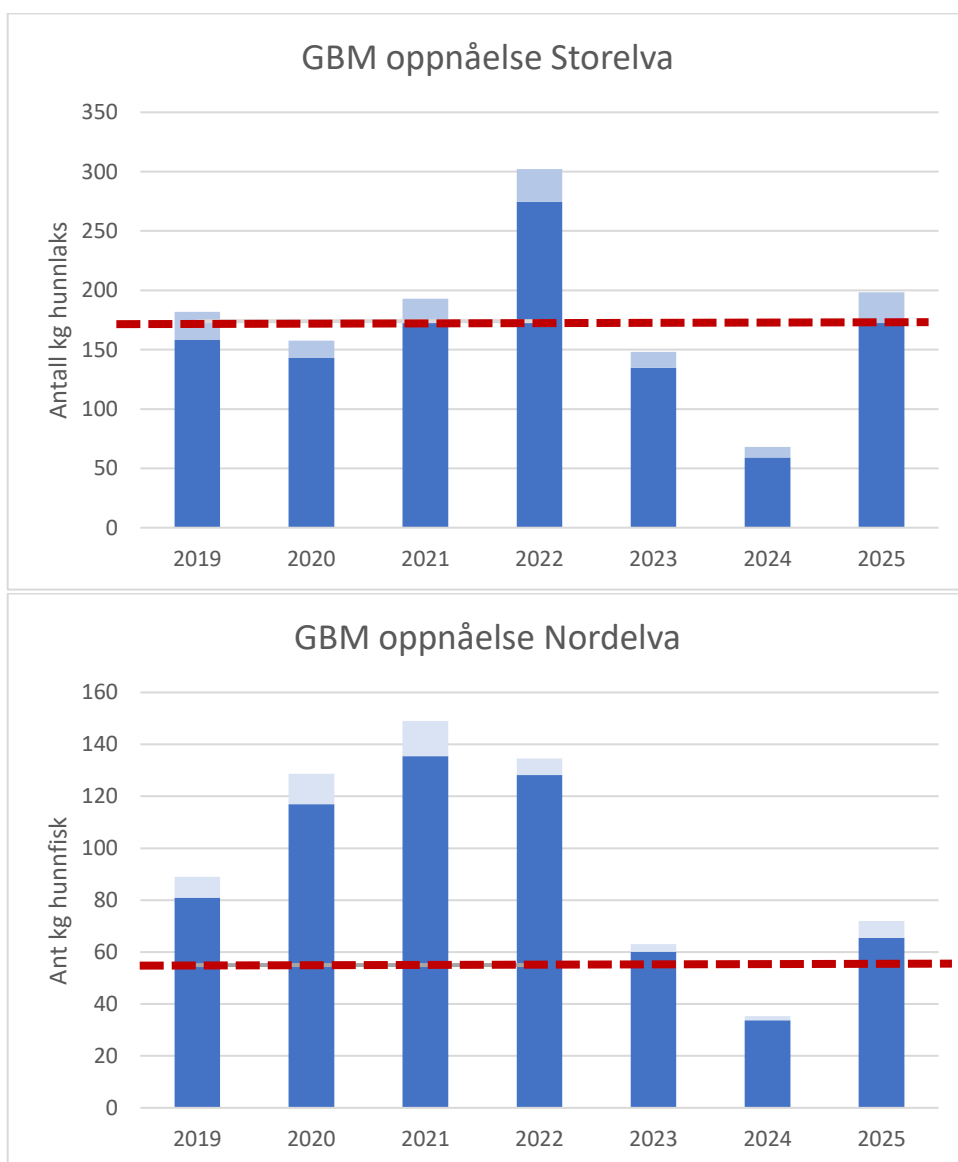
Figur 2. Oversikt over antall laks og sjøaure registrert ved drivtelling i Nordelva om høsten i årene 2019-2025.

Tabell 2. Resultater fra drivtelling av gytefisk i Nordelva i årene 2019-2025.

År	Sjøaure					Laks			
	<1 kg	1-2 kg	2-3 kg	>3 kg	Tot.	<3 kg	3-7 kg	>7 kg	Tot.
2019	69	45	4	0	118	3	19	3	25
2020	45	47	5	1	98	10	26	5	41
2021	20	31	4	1	56	30	29	5	64
2022	44	32	9	1	87	12	29	4	45
2023	47	44	9	0	100	10	11	4	25
2024	70	32	11	3	116	12	7	1	20
2025	188	84	15	4	291	32	10	4	46

Gytebestandsmålet (GBM) er et forvaltningsmål som er satt for de fleste laksebestandene i Norge, og som beskriver for hvor mye gytefisk i form av antall kg hunnfisk som bør stå igjen i elva etter fiskesesongen for å sikre en fullverdig rekruttering av ungfisk.

Gytebestandsmålet er innfelt i kvalitetsnormen for villaks, som sier at gytebestandsmålet skal være oppnådd og at bestanden skal ha et normalt høstingspotensial for at kvalitetsmålet for laksebestanden skal være oppnådd. Gytebestandsmålet for Storelva er satt til 174 kg hunnfisk, mens målet for Nordelva er satt til 55 kg hunnfisk. I Figur 3 er antall kg hunnfisk beregnet ut ifra gytefisktellningene basert på antatt størrelsesfordeling (2, 5 og 8 kg for små-, mellom- og storlaks) og antatt kjønnsfordeling (20, 70 og 55 % hunnfisk for små-, mellom- og storlaks). Resultatene tilsier at gytebestandsmålet antakelig ble nådd med lav margin i både Nordelva eller Storelva i 2025.

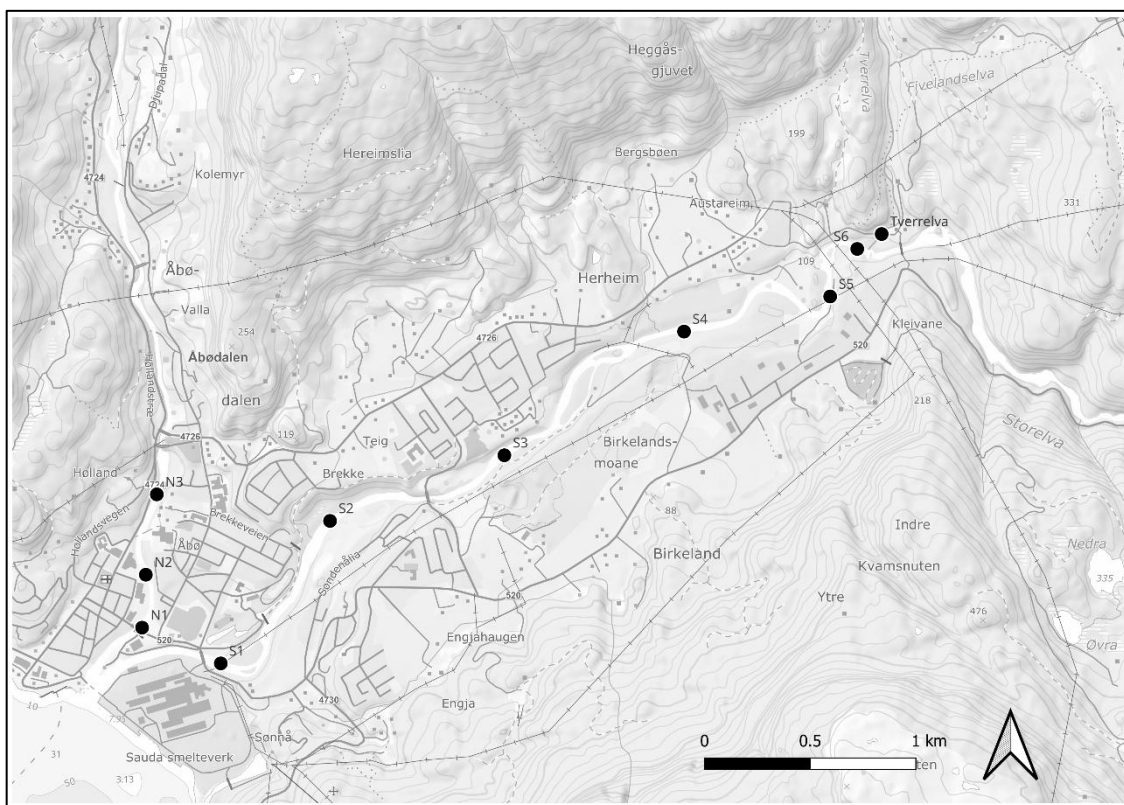
Figur 3. Beregnet antall kg hunnfisk av laks basert på tellingene av gytefisk i Storelva og Nordelva i perioden 2019-2025. Den mørkeblå søylen angir det beregnet antall kg hunnfisk basert på faktisk registrert antall fisk i tellingen, mens den lyseblå angir den

forventede uobserverte bestanden basert på antatt observasjonseffektivitet ved tellingene. Den røde linjen angir gytebestandsmålet.

3. Ungfiskundersøkelser

Det har årlig blitt utført ungfiskundersøkelser ved elektrisk fiske i Storelva og Nordelva siden 2022. Det er hvert år blitt fisket på seks stasjoner i Storelva og tre stasjoner i Nordelva, som undersøkes med tre gangers overfiske i henhold til standard metode (Bohlin mfl. 1989). I tillegg har det i enkelte av årene utført undersøkelser med én gangs overfiske i Tverrelva.

Det ble utført ungfiskundersøkelser i Nordelva og Storelva en 30-31. oktober 2025. En oversikt over stasjonene undersøkt i 2025 er gitt Figur 4.

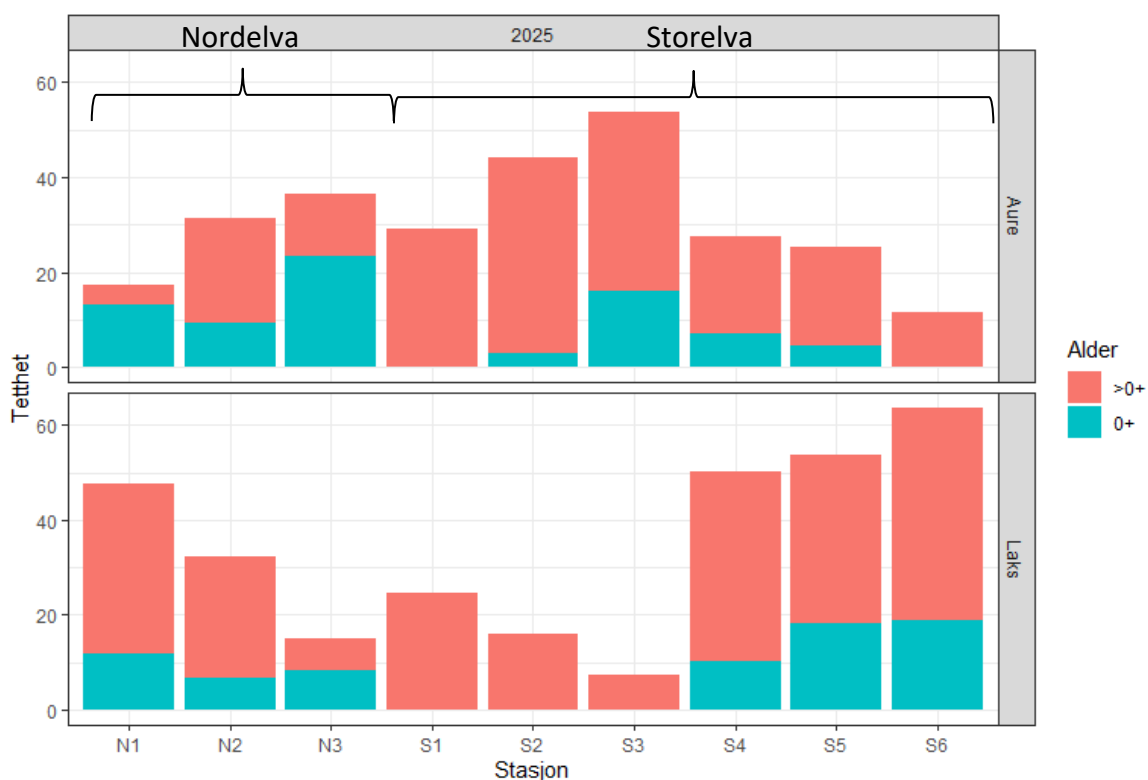

Figur 4. Oversikt over stasjoner fr prøvetaking av ungfisk ved elektrisk fiske i Nordelva og Storelva høsten 2025.

En oversikt over ungfisktetthetene på de ulike stasjonene undersøkt høsten 2025 er gitt i Figur 5, mens en oversikt over de gjennomsnittlige tetthetene i hver av elvene er gitt i Tabell 3, samt for de ulike årene i undersøkelsesperioden i Figur 6.

Tettheten av lakseunger var noe lavere i Storelva sammenliknet med året før, mens tettheten av lakseunger i Nordelva var vesentlig lavere enn i årene i forkant. I Storelva var

det særlig en nedgang i tettheten av årsyngel av laks i 2025, noe som kan skyldes at gytebestanden høsten 2024 var svært lav, samt at en større flom på senhøsten kan ha ført til utspyling av gytegroper. Nedgangen i tetthet av lakseunger i Nordelva kan skyldes tilsvarende flomeffekter, samt at vannføringen var svært lav gjennom store deler av sommeren 2025. Det ble også observert sopp (Saprolegniose) på flere av ungfisken ved undersøkelsene. Det ble rapportert om sopputbrudd på laks i flere norske lakseelver i 2025, noe som knyttes til lav vannføring og høy temperatur. Årsaken eller omfanget av sopputbrudd i Nordelva i 2025 er ikke kjent, og det er uklart om dette kan bidra til å forklare nedgangen i ungfisktetthet som ble observert i 2025. Totalt sett kan tetthetene av ungfisk karakteriseres som lave til moderate.

Figur 5. Tettheter av ungfisk på hver av de tre undersøkte stasjonene i Nordelva og seks undersøkte stasjonene i Storelva den 30-31. oktober 2025.

Tabell 3. Gjennomsnittlig tettheter og standardfeil (SE) av ulike aldersgrupper (ensomrige: 0+, og eldre: >0+) av ungfish av laks og aure i Nordelva og Storelva høsten 2025.

Elv	Art	Alder	Gj.sn. tetthet	SE
Storelva	Aure	>0+	26.7	4.7
		0+	5.1	2.4
	Laks	>0+	28.1	6.0
		0+	7.9	3.7
Nordelva	Aure	>0+	13.2	5.1
		0+	15.2	4.2
	Laks	>0+	22.7	8.5
		0+	9.0	1.4

Figur 6. Gjennomsnittlig tettheter av ulike aldersgrupper (ensomrige: 0+, og eldre: >0+) av ungfish av laks og aure i Nordelva og Storelva i årene 2022-2025.

Ungfisk av laks fra Nordelva høsten 2025 med sopputbrudd (Saprolegniose). Årsaken til utbruddet kan ha sammenheng med lav vannføring og høy temperatur gjennom sommeren, men årsak, omfang eller konsekvensen av sopputbruddet er ikke kjent.

4. Tiltak i 2025

På sensommeren 2025 ble lagt ut gytegrus ved Lona og Sagbogen. Begge tiltakene ble utført som et vedlikehold av tidligere tiltak, ettersom flommer i de siste årene har ført til noe utspyling.

Utlekking av gytegrus ved Lona

Ved utløpet av Lona ble det i 2022 lagt ut om lag 50 m³ gytegrus ved bruk av helikopter og tobb. Til tross for flere større flommer har gytegrusen i stor grad blitt liggende, og det har vært en betydelig gyteaktivitet på dette området i årene etterpå (se Skoglund mfl. 2025). Flommene som vært i etterkant av tiltaket har ført til at grusen har blitt dratt nedover mot broa, hvor den har blitt liggende og gitt gode gyteforhold her. Imidlertid har gruslaget blitt noe tynnet ut, og det ble derfor supplert med ny gytegrus som et vedlikeholdstiltak. Tiltaket ble utført den 27. august 2025 ble laget en tilkomstrampe fra veien og ned til elva, og det ble lagt ut om lag 100 t med gytegrus ved bruk av gravemaskin. Det ble observert en større mengde sjøaure og flere laks nært tiltaket under gytefiskteillingene i etterkant, og det ble også observert gyteaktivitet på grusutlegget utover høsten. Tilkomstrampen som ble laget vil gjøre det lettere å vedlikeholde tiltaket ved senere anledninger.

Det ble benyttet gravemaskin samt laget en ny tilkomstrampe for å supplere med gytegrus ved Lona den 27. august 2025.

Tiltaksområdet ved Lona etter tiltaket høsten 2025.

Grusutlegg ved Sagbogen

På sensommeren 2024 ble det lagt ut om lag 30 t gytegrus ved Sagbogen (tiltaksområde 4). Mye av gytegrusen ble spylt ut i flommen på senhøsten 2024, og det ble derfor supplert med om lag 8 t gytegrus (11 BigBags) den 22. september 2025. Gyterusen ble lagt ut ved bruk av kranbil og BigBags.

Utlekking av gytegrus ved Sagbogen ved bruk av kranbil og BigBags den 22. september 2025.